

ORGELCOMMISSIE DER NEDERLANDSE HERVORMDE KERK

0389.0.0.V.

GRAVENHAGE, 11.4.'79.
LAAN COPES VAN CATTENBURCH 69
TELEFOON 070/11-744- 469332-20.

Aan het College van kerkvoogden der Hervormde Gemeente,

p/a Postbus 61

7800 AB EMMEN.-

Zeer Geachte Heren,

Naar aanleiding van Uw verzoek geadviseerd te worden met betrekking tot de maatregelen, welke genomen dienen te worden om van een goede functie van het orgel in de Grote kerk te Uwent verzekerd te zijn, werd vanwege onze commissie een onderzoek ter plaatse ingesteld. Bij dit onderzoek waren behalve een aantal leden van Uw College ook de orgelmaker Vierdag en Uw -inmiddels overleden- organist, wijlen de Heer Deval, aanwezig.

In een nadien gehouden bespreking werd van onze zijde de mogelijkheid geopperd, dat het orgel wellicht monumentale waarde zal kunnen worden toegekend, waarna ~~gepoogd~~ gepoogd kan worden om in de kosten van het herstel van het orgel alsnog subsidie te verkrijgen, een procedure, die mogelijk zou kunnen zijn, doordat de restauratierekening van het kerkgebouw nog niet is afgesloten. Uiteraard is hiervoor de medewerking nodig, allereerst van de Rijksadviseur voor Orgels en vervolgens van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

Naar ons uit informatie bleek, achtte eerstgenoemde het in principe niet onmogelijk, dat het instrument als monument erkend zou worden. Hij adviseerde ons de Heer van Bruggen, de rayonarchitect van de Rijksdienst te polsen inzake de eventuele mogelijkheid om de kosten van de orgelrestauratie alsnog bij die van de restauratie van het gebouw te voegen en zodoende subsidiabel te doen zijn.

Uit mededelingen van Uw zijde is ons gebleken, dat de Heer van Bruggen hier geen kans toe ziet, zodat U niets anders overblijft dan de kosten van de restauratie van het orgel geheel voor eigen rekening te nemen.

Wat nu de toestand betreft, waarin het orgel bij ons bezoek werd aangetroffen het volgende:

Het instrument is oorspronkelijk gebouwd door de orgelmaker Meijer te Veendam. Het orgel is in latere tijd veranderd door de orgelmaker Flentrop en heeft laatstelijk een ingreep ondergaan door de Heer E.Ottes, die o.m. de klavieren heeft vervangen door niet bij het orgel passende nieuwe (met zwarte ondertoetsen) en ook de klavieromlijsting heeft vernieuwd.

De huidige dispositie luidt als volgt:

HOOFDWERK:		BOVENWERK:		PEDAAL:	
Quintadeen	16'	Opemfluit	8'	Prestant	16'
Prestant	8'	Salicionaal	8'	Bourdon	16'
Gemshoorn	8'	Holpíjp	8'	Octaaf	8'
Roerfluit	8'	Octaaf	4'	Schalmei	4'
Octaaf	4'	Ged.fluit	4'		
Spitsfluit	4'	Woudfluit	2'		
Quint	3'	Nasard	1 1/3'		

-vervolg-

ORGELCOMMISSIE DER NEDERLANDSE HERVORMDE KERK

0389.0.0.V.

-2-

's-GRAVENHAGE, 11.4.'79.

LAAN COPEL VAN CATTENBURCH 69
TELEFOON 070/44-43-43- 469332-20

(vervolg) HOOFDWERK:

Octaaf 2'
Nachthoorn 1'
Mixtuur 2-4 sterk
Trompet 8'

BOVENWERK:

Sesquialter 2sterk
omvang manualen: C-e'''
omvang pedaal: C-d'

manuaalkoppel
pedaalkoppel

Op de dag van het onderzoek heerste in de kerk een temperatuur van 22° C en wees een bij het orgel opgehangen hygrometer een relatieve vochtigheid van 25% aan.

Het houtwerk van het instrument, dat tijdens de restauratiewerkzaamheden van het gebouw in plastic is ingepakt geweest, zal in die periode veel vocht hebben opgenomen. Het is funest, wanneer het thans aan een zo grote uitdroging blootstaat en het feit, dat het instrument nog bespeelbaar was is waarschijnlijk te danken aan de omstandigheid, dat de vochtafgifte nog maar gering was geweest.

De laden van Hoofd- en Bovenwerk zijn gerestaureerd door Ottes, doch vertonen niettemin enige doorpspraak. De laden hebben een verende sleepconstructie, terwijl de pulpeten vervangen zijn door schijven. De kas is verdiept door een aanbouw, waarin lade en pijpwerk van het pedaal staan opgesteld. De tractuur van dit werk is pneumatisch (Flentrop '39). Het register Octaaf 8' van dit pedaal zou oorspronkelijk een register Cello 8' zijn geweest. Het groot octaaf is thans van zink. Het register heeft expressions.

Schalmei 4' en Bourdon 16' (materiaal: roodkoper) zijn aangebracht door Ottes. Het register Prestant 16' is getransmitteerd uit de Prestant 8' (ten dele in het front) van het Hoofdwerk. Het groot octaaf is toegevoegd. Van het register Bourdon is in het Hoofdwerk het groot octaaf van het register Quintadeen 16' afgeleid.

Roerfluit 8' en Gemshoorn 8' hebben in het groot octaaf gemeenschappelijk pijpwerk.

Het pijpwerk van Mixtuur en Trompet zijn door Ottes aangebracht. Nachthoorn 1' (geïntoneerd met gebruikmaking van expressions) is vermoedelijk eveneens van Ottes.

Een deel van het pijpwerk van het Hoofdwerk is nog oorspronkelijk. In het Bovenwerk is het register Nasard 1 1/3' geplaatst op een afzonderlijke (pneumatische) lade, welke met plastic buis is verbonden aan de oorspronkelijke lade.

Het register Sexquialter is vermoedelijk van Flentrop. Het overige deel van het pijpwerk is oorspronkelijk.

Het frontpijpwerk is vervaardigd van zink, dat door tinfolie aan het oog is onttrokken. Dit pijpwerk lijkt origineel.

Het orgel dient een algehele restauratie te ondergaan.

De orgelmaker Vierdag, die het orgel in onderhoud heeft, heeft terzake een offerte uitgebracht.

Wij adviseren U met klem thans in de eerste plaats over te gaan tot het inschakelen van een ervaren adviseur, die de plannen van de orgelmaker kritisch beziet en U terzake van advies dient.

